

slag finder en Gruppering Sted af Statsseminariernes Benner paa den ene Side og deres Fjender paa den anden Side. Jeg maa nu tilstaae, at, hvorvel jeg kunde være meget beredvillig til at understøtte Friseminarierne saa rundeligt, at de i den Concurrence, de have aabnet med Statsseminarierne, kunne være stillede saa retfærdigt og billigt som muligt, kan jeg dog paa ingen Maade være med til at slaae Statsseminarierne ihjel, for: at Friseminarierne kunne faae rigtig frisk Luft at udvikle sig i. Det er det at sige, at Friseminarierne have Krav paa nogenlunde billige Betingelser i den omtalte Concurrence, og noget heelt Andet er det at sige, at Statsseminarierne skulle ligefrem være Dffe for Friseminariernes Floveren. Naar vi, mine Herrer, see hen til, hvad Statsseminarierne hidtil have udrettet, og ligeledes see hen til, at Dannelsen af vort Lands Almueskolelærerstand hidtil har været saa at sige udelukkende afhængig af disse Seminarier, saa troer jeg, at vi maae erkjende, at det her fremdragne Spørgsmaal er altfor stort og vigtigt, til at gjøres afhængigt af nogle enkelte Mænds eller Partiers Bestræbelser. Det vilde efter min Mening være aldeles uforvarligt, om en Folkerepresentation vilde sige, at Spørgsmaalet om Uddannelsen af Folkeskolelærere skal være prissgivet nogle enkelte Individuers Bestræbelser og være afhængige af, hvorvidt de løse det tilfredsstillende eller ikke. Jeg skal ikke reise det store Spørgsmaal, hvorvidt det overhovedet kan forsvares, at give den hele aandelige Retning, som saadanne enkelte Partier eller Individuer kunne have, en saa afgjørende Indflydelse paa vor hele Skolelærerstand. Jeg vil lade dem udvikle sig og tilkæmpe sig den Magt, som deres Talent, Dygtighed og Iver for Sagen kan give dem Adkomst til, men jeg siger, at Folkerepresentationen ikke kan gjøre hele Folkeoplysningen afhængig deraf. Hvor udmærkede Friseminarierne end kunne blive, maa jeg dog sige, at selv om de fuldkomment bestode Proven og langt overgik Statsseminarierne, vilde jeg dog ikke derfor ansee det for berettiget, at man nedlagde Statsseminarierne. Man siger: det skal være et frit Spørgsmaal, men det bliver ikke et

frit Spørgsmaal, naar Statsseminarierne nedlægges. Derfor de nuværende Friseminarier bestode alene og virkelig være istand til fuldstændigt at løse Opgaven og at uddanne hele Landets Almueskolelærerstand; saa havde de unge Mænd jo ikke frit Valg, thi saa hed det: Vilde I modtage Oders Uddannelse i den Form og paa den Maade, hvorpaa vi give den, ellers lad være. Det er heller ingen Frihed for Skolelæreren til Uddannelse til sit Kald, naar ikke Staten, ligesom hidtil, giver sin Understøttelse dertil. Jeg troer derfor, at selv om vi med velvillige Dine vilde see paa de Bestræbelser, som gjeennem Friseminarierne ere komne tillive, kunne vi dog ikke gaae saa vidt, at vi lade det gaae ud over Statsseminarierne, og efter de Udtalelser, der nu ere komne frem, maa jeg derfor bestemt stemme mod Udvalgets Forslag vedrørende Statsseminarierne.

Høgsbro: Jeg skal dog henstille til ærede Medlemmer, om denne Strid angaaende Statsseminarier og Friseminarier ikke bedre kunde opsættes, indtil Lovforslaget om Lønninger for Embeds- og Bestillingsmænd under Cultusministeriet kommer for; da vil der være rig Leilighed til at komme ind paa hele denne Forhandling, hvorimod det forekommer mig, at en Forhandling derom her bliver trukken temmelig stærkt ved Haarene. Jeg kan ikke see, at det Forslag, der her er Tale om, har det Allermindste med dette Spørgsmaal at gjøre; thi Forslaget gaaer jo ligefrem kun ud paa, om Sorø Academi eller Statskassen skal udrede de noget over 7,000 Rd. Det er saa langt fra, at der deri ligger nogen Anledning af, at man vil unddrage Seminarierne dette Beløb, at man jo tværtimod snarere maa sige, at det lettere kan bevares for Seminarierne ved at komme fra en anden Kilde end umiddelbart fra Statskassen. Vi have havt lignende Forslag, f. Ex. vedrørende Landbohoiskolen, nemlig om hvorvidt dennes Understud skulde dækkes directe af Statskassen eller af Sorø Academi, og Thinget har stemt for det Sidste, men Ingen er dog falden paa, at der deri skulde ligge, at man vilde nedlægge Landbohoiskolen. Det forekommer mig